

MIGRACE JAKO PROCES HLEDÁNÍ DOMOVA V REGIONU

MIGRATION AS A PROCESS LOOKING FOR A HOME IN A REGION

Mgr. Eliška Novotná, Ph.D.

Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické v Jindřichově Hradci
Jarošovská 1117/II, 377 01 Jindřichův Hradec
e-mail: novotnae@fm.vse.cz

Klíčová slova:

migrace, prostor, komunita, domov, region

Key words:

migration, space, community, home, region

Abstrakt:

Regionální migrace s kladným migračním saldem je považována za sociální jev příznivý pro demografickou situaci regionu. Případová studie jihočeského městečka hledá však odpovědi na otázku, zda imigranti nalézají v nové lokalitě novou kolektivní identitu, participují na komunitním životě a tak přispívají k sociálnímu rozvoji regionu. Předpoklad zvýšení přemostujícího sociálního kapitálu imigrujících aktérů realizovaný kvalitativní výzkum nepotvrdil. Přinesl poznatek vnímání domova imigranty jako prostoru mimo místní komunitu, prostoru vyjmutého z jejich sousedských a přátelských sociálních sítí. Domov je pro imigranty výsostně soukromým prostorem rodiny, který si budují jako útočiště před nesrozumitelným a nebezpečným prostorem veřejným. Taková migrace nepodporuje sociální kohezi, která je podmínkou sociálního rozvoje, ani lokality, ani širšího regionu.

Abstract:

Regional migration with a positive migration balance is considered to be a favourable social phenomenon for the demographic situation of the region. However, a case study on a South Bohemian town is looking for answers to the question as to whether the immigrants located in the new site find a new collective identity, participate in the community life, and then contribute to the social development of the region. A precondition of increasing the social capital of relocated immigration parties was not substantiated by the qualitative survey realized. It brought findings on perceptions of domestic immigration as outside the local community, removed from their neighbours and friendly social networks. Home for immigrants is a sovereign private family space that is built as a refuge from the unintelligible and dangerous public space. Such migration does not support social cohesion, which is a prerequisite for social development, nor for the locations or the wider region.

Úvod

Migrace, přemisťování osob ve fyzickém prostoru, tj. stěhování, provází lidstvo od počátků jeho dějin. V době globální integrace je však natolik výrazná, až bývá považována za jeden z jejich nejvýraznějších znaků (Giddens 2013). Stěhování již není marginálním jevem, ale stává se normou (Bauman 1995). Přináší jak příležitosti, tak rizika – pro migranta i společnost (Beck 2011). Změna sociálního prostředí, která je jejím důsledkem, obohacuje sociální kapitál migranta a ovlivňuje jeho postoje k odlišným kulturám či subkulturám. Ty se po jejich poznání mnohdy stávají pozitivnějšími a zvyšuje se šance na jejich tolerantnost, právě tak však vedou k pocitům ohrožení a odmítáním sociálních změn uzavřením aktéra do jeho zón stability (Toffler 1992). Migrace předpokládá přemostňující sociální kapitál, který se asimilací migranta do lokálního společenství transformuje v kapitál svazující (Šafr 2007). Je považována za jednu z cest distancování od zakotvení v každodenních praktikách (Mannheim 1991). Společnost pak se díky migraci vymaňuje ze své stagnace a samolibého etnocentrismu (Sumner 1906), stává se rozmanitější a flexibilnější. Zatímco sociologové vidí v migraci příležitost k prolínání kultur, demografové sledují migrační saldo a spatřují její užitek ve změnách skladby obyvatelstva.

Pokud se jedná o migraci na krátké vzdálenosti, uvnitř regionů, správních území apod., hovoříme o vnitřní migraci, při které se lokalita migračně uzavírá. V popředí zájmu nejen sociálních vědců je v současnosti především mezinárodní migrace, pozornost věnovaná vnitřní migraci, v rámci společnosti či regionu, je však trvalá¹. Od 90. let 20. století se v České republice stávají migračně nejatraktivnější obce do 5 000 obyvatel a současně kolem velkých měst vznikají suburbanizační prstence². O takovém jevu můžeme obecně mluvit i u menších měst, která se též „rozlévají do krajiny“. Pro výzkum jsme si zvolili město S., které má nyní 1 419 obyvatel a migrační saldo -14³. Městečko je vzdáleno 20 km od většího města. Splňuje tedy obě podmínky migrační atraktivity (obec do 5 000 obyvatel s šancí být součástí suburbanizačního prstence⁴).

---

1 http://www.demografie.info/?cz_migrace

2 <http://www.zemepis.com/migracecr.php>

3 https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

4 Rozsah takového prstence není obecně stanoven, většinou se píše o „zázemí“ či „obcích v okolí“ http://suburbanizace.cz/01_teorie_suburbanizace.htm

Obrázek 1: Městečko S.

Zdroj: vlastní

Místem, do kterého se migranti stěhují, je na konec vždy konkrétní lokalita, která je situována v širším prostoru, např. obec v regionu. V ní hledají svůj domov, v ní navazují vztahy s druhými lidmi a vymezují se vůči místním sociálním sítím. Je to právě lokální společenství, které se vůči nim otevírá či uzavírá a jehož komunitní život svým příchodem ovlivňuje. Město S. je klidnou obcí s tranzitní dopravou odkloněnou do obchvatu, s dobrou dopravní obslužností. V obci je poměrně široká nabídka služeb (škola, školka, pošta, lékaři a lékárna, několik obchodů s potravinami aj., hotel, penzion a dvě hospody); je zde sportovní hala, tenisové kurty a střelnice, působí zde sedm firem. Všechny čtyři místní organizace politických stran jsou zastoupeny v zastupitelstvu obce. Komunitní život je bohatý: činných je 17 spolků a organizací a dvě církve. Nicméně komunita je spíše uzavřená, přetrvává určitá řevnivost se sousedním podobným městečkem. Místní velmi pečlivě rozlišují mezi sebou a imigranty, které velmi dlouho po přistěhování označují jako „náplavu“.

Obrázek 2: Z komunitního života 1

Zdroj: vlastní

Obrázek 3: Z komunitního života 2

Zdroj: vlastní

Obrázek 4: Z komunitního života 3

Zdroj: vlastní

Obrázek 5: Z komunitního života 4

Zdroj: vlastní

Hledání domova je hledáním místa, ve kterém se „dobře žije“, tj. prostoru, který vytváří předpoklady pro kvalitní život. Takový život bývá především spojen s pocitem bezpečí a jistoty. Domov je soukromým prostorem, který je vymezen vztahem k veřejnému prostoru: buď je vnímán jako skryš, jako útočiště před ohrožujícím externím prostorem, a představa jakési fortifikace domova je stále aktuální (Galčanová, Vacková, Fernčuhová 2014), nebo jako hnízdo, ze kterého vylétáme do okolního světa. I když je domov „abstraktním symbolem s celou řadou konsekvencí a rovin významu“ (Galčanová, Vacková 2014, s. 14), jistě však vždy jde o vztah k „těm druhým“, tj. aktérům, se kterými veřejný prostor sdílíme. Pokud jsou pro nás cizinci, jejichž jednání nemůžeme předvídat, jsme nuceni jednat v neurčitých situacích a to je riskantní (Sirovátka, Winkler 2010). Poukážeme – li na základní charakteristiku komunity, kterou je sdílení prostoru, pak „komunita vždy odkazuje k domovu“ (Keller 2013, s. 37).

Výzkumným záměrem bylo zjistit postoje imigrantů k městečku a jeho obyvatelům (kteří tvoří místní komunitu) jako domovu. Při naplňování tohoto záměru jsme si kladli několik výzkumných otázek. Kdo jsou imigranti a odkud přicházejí? Mají znalosti o místě, do kterého se přistěhovali a znají místní lidi? Jak místo a lokální společenství vnímají? Je pro ně nová lokalita domovem? Přispívají k sociální kohezi místní komunity svou participací na jejím životě, nebo jsou v ní outsiders? A konečně otázku zásadní: je migrace v rámci regionu prospěšná pro jeho rozvoj? Abychom se mohli pokusit tyto otázky zodpovědět, stanovili jsme si několik výzkumných cílů:

- Kdo jsou imigranti
- Postoj k místu a jeho změna
- Postoj k místní komunitě a jeho změna
- Vnímání domova

Syntézou poznatků získaných při dosahování těchto cílů jsme mohli dospět k odpovědi i na zásadní výzkumnou otázku.

Metoda stanovení výzkumného souboru se odvíjela od záměru oslovit všechny přistěhovalé do S.(bez místních částí), kteří jsou ve věku 15 let a více a žijí v městečku alespoň 3 roky. Protože se sběr dat uskutečnil v roce 2013, předpokládali jsme, že základní soubor tvoří všichni, kteří splňují věkovou hranici a přistěhovali se v roce 2010 a dříve. Protože elektronická evidence obyvatel městského úřadu byla k dispozici s daty od roku 2009, základní soubor tvořilo 12 přistěhovalých do S. v letech 2009 – 2010, kteří se narodili v roce 1997 a dříve. Záměrně jsme omezili imigraci na městečko bez přilehlých vesnic, které tvoří jeho místní část, abychom jednoznačně určili místní komunitu. Protože dva z nich účast na

výzkumu odmítli, tvořilo výzkumný soubor 10 těchto imigrantů. Ti byli z deseti různých domácností a v době výzkumu žili ve městě 3 – 4 roky.

Metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor PAPI. Rozhovory vedla autorka tohoto článku v domácnostech respondentů.

Data byla popsána metodou transkripce shrnujícím protokolem a zpracována metodou komparativní analýzy. Postoje jsme analyzovaly v jejich směru, intenzitě a struktuře, tzn., že jsme věnovali pozornost jejich kognitivní a afektivní složce (Nakonečný 2009). Výsledky analýzy postojů jsou prezentovány pomocí kontingenčních tabulek (Tab. 1 – 4). Mimoto pomocí binomického testu je vyhodnocena platnost hypotézy, že u nadpoloviční většiny populace, která změnou projde, dojde ke zvýšení stupně hodnocení u sledovaného ukazatele.

Realizovaný kvalitativní výzkum považujeme za případovou studii, jejíž závěry nelze zobecnit.

1.Kdo jsou imigranti

Imigranti jsou vesměs třicátníci, tzn., že nedosahují průměrného věku obyvatel obce, který je 42 let. Do obce se stěhují s partnery či celou rodinou, případně za partnery; jejich děti jsou malé, v předškolním či mladším školním věku. Skutečnost, že se do městečka stěhují mladé rodiny, je pro místní komunitu demograficky příznivá: omlazuje se a do městečka přibývá dětí.

Imigranti se stěhují do S. z okolních vesnic, které se nalézají ve správním obvodu tří obcí s rozšířenou působností. Jedná se o Jindřichův Hradec, Dačice a Třeboň, které dříve tvořily správní jednotku okresu Jindřichův Hradec. Ten je sice nyní uvažován pouze pro statistické účely, ale v obyvatelé stále žijí v „okresní identitě“ a běžně o tom, že se stěhovali v rámci okresu hovoří. Správní obvod Jindřichova Hradce s rozšířenou působností je největší a území dominuje, tvoří ho asi polovina obcí všech tří správních obvodů. Uvedené skutečnosti nás vedou k rozhodnutí uvažovat právě o okrese jako regionu a jeho vnitřní migraci.

Uváděným důvodem stěhování je většinou dům (místo). Imigranti buď dům v S. koupili před stěhováním, nebo si ho pořídili již dříve a po přestěhování ho renovují či dostavují. Někteří se přistěhovali k místnímu partnerovi. Na změnu způsobenou stěhováním se všichni těšili.

Imigranti jsou v zásadě mladí lidé z regionu, kteří hledají nový domov.

2.Postoj k místu a jeho změna

Stěhování bylo pro imigranty cestou do rizika: o místě, do kterého se zamýšleli přestěhovat, nevěděli nic nebo velmi málo. „V životě jsem tu před tím nebyla, vůbec jsem nevěděla, kam jdu“, řekla mladá žena v rozestavěném domku. Po 3 – 4 letech pobytu jejich znalosti o místě vzrostly: vědí např. více o historii obce, znají jména starosty atp. Získat znalosti o místě bydliště pro ně bylo ze všeho nejsnazší.

Tabulka 1: Tabulka četností týkající se znalosti místa (před a po stěhování)

Před/Po	0 – žádné	1 – málo	2 – středně	3 – hodně	Celkem
0 – žádné	0	3	1	0	4
1 – málo	0	0	2	1	3
2 – středně	0	0	0	1	1
3 – hodně	0	0	0	2	2
Celkem	0	3	3	4	10

Zdroj: vlastní

U 2 respondentů z 10 nedošlo k žádné změně, u 8 zbývajících došlo změnou ke zvýšení znalostí o daném místě (Tab. 1). Dosažená hladina odpovídajícího binomického testu je $p=0,055$. Testovanou hypotézu se nám tedy podařilo prokázat pouze na 10% hladině významnosti. Je to ovšem nejvýraznější postojová změna, kterou jsme zjistili.

Také pocity většiny imigrantů vůči místu se pobytem v něm slabě vyhraňují. Od vstupní emocionální prázdnoty se u některých posouvají k určité, byť spíše vlažné citové vazbě k němu. Jiní však hovoří o deziluzi a tak v celkovém výsledku k pozitivní afektivní vazbě na místo nedochází. U menšiny se pak vnímání místa po přestěhování nezměnilo.

Tabulka 2: Tabulka četností týkající se pozitivního vnímání místa (před a po stěhování)

Před/Po	0 – nijak	1 – slabě	2 – středně	3 – silně	Celkem
0 – nijak	0	3	0	0	3
1 – slabě	0	1	0	0	1
2 – středně	0	1	1	1	3
3 – silně	0	1	1	1	3
Celkem	0	6	2	2	10

Zdroj: vlastní

Z 10 respondentů se vnímání místa zhoršilo u 3, u dalších 3 se hodnocení místa nezměnilo a u zbylých 4 se naopak zlepšilo (Tab. 2). Na základě těchto údajů nelze testovanou hypotézu prokázat ani na 10% hladině významnosti ($p=0,828$).

Postoj imigrantů k místu je slabě vstřícný či neutrální a dominuje v něm kognitivní složka, tzn., že se odvíjí spíše od znalostí než od pocitů.

3. Postoj k místní komunitě a jeho změna

Když imigranti do městečka přicházejí, neznají zde většinou nikoho; výjimečně je to jeden známý či vzdálený příbuzný. Kontakty navazují především v zaměstnání se spolupracovníky (pokud pracují přímo v obci). Překvapivé je zjištění, že nenavazují bližší vztahy prostřednictvím svých malých dětí. „Pár kamarádů tu mám, tak z práce“, řekl mladý muž v černém tričku „ale přátele ne.“

Tabulka 3: Tabulka četností týkající se znalostí místních lidí (před a po stěhování)

Před/Po	0 – žádné	1 – málo	2 – středně	3 – hodně	Celkem
0 – žádné	0	3	0	0	3
1 – málo	0	2	2	0	4
2 – středně	0	0	1	1	2
3 – hodně	0	1	0	0	1
Celkem	0	6	3	1	10

Zdroj: vlastní

5 respondentů z 10 uvedlo, že po změně zná více místní lidi než před změnou. 1 respondent dokonce po změně uvedl, že zná místní lidi méně než před změnou (z hodnocení 3 – hodně, po změně uvedl hodnocení 1 – málo). Výsledek binomického testu je $p=0,377$, tedy statisticky nevýznamný.

Imigranti nepřicházejí do lokality s vyhraněným názorem na místní lidi a nejsou tedy vůči nim ani předpojatí. Po pár letech pobytu je jejich vztah k místním lidem vyhraněnější – vnímají je většinou jako klidné, vstřícné a ochotné, ale také jako uzavřené.

Tabulka 4: Tabulka četností týkajících se vnímání uzavřenosti místních lidí (před a po stěhování)

Před/Po	0 – nijak	1 – slabě	2 – středně	3 – silně	Celkem
0 – nijak	2	4	1	0	7
1 – slabě	0	1	0	0	1
2 – středně	0	1	0	0	1
3 – silně	0	0	0	1	1
Celkem	2	6	1	1	10

Zdroj: vlastní

Postoj nezměnili 4 respondenti, k jeho zhoršení došlo u 1 respondenta a naopak u 5 se zlepšil. Na základě těchto údajů nelze potvrdit výše uvedenou hypotézu ($p=0,623$).

Postoj imigrantů k místní komunitě je rozmanitý a většinou není ostře vyhraněný. Je založen více na emocích než na znalostech, převažuje v něm afektivní složka.

4. Vnímání domova

Imigranti hledali místo kde zakotvit, hledali nový domov. Slova, která se v rozhovorech stále opakovala, byla „nový začátek“. Při hledání byli opatrní, omezili se na region, ve kterém dosud žili. „V tomto životě je mnoho cest, jež mohou vést různými směry; je tedy třeba mezi nimi volit a po provedení volby dbát na to, aby cesta skutečně vedla předpokládaným směrem; nejednou je třeba cestu přerušit, vrátit se do výchozího bodu a zvolit lepší nebo aspoň jinou; a to všechno se nedá dělat bez schopnosti správně rozumět signálům a bez strachu z případného bloudění. Signálů je trase vždycky více, než kolik jich poutník potřebuje k tomu, aby došel tam, kam směřuje; musí proto mezi signály vybírat, rozlišit důležité od nepodstatných.“ (Bauman 1995, str. 95).

Cestu k domovu jim otevřela koupě domu. Ten pro ně představuje jistotu bezpečného prostoru. Doma se v něm cítili ihned po nastěhování nebo po narození dětí. V něm se uzavírají do soukromí své rodiny, a když se jim rodina rozpadá, přicházejí i o domov. Potvrdil se tedy všeobecně uplatňovaný princip fortifikace.

Při rozhodování o stěhování jim bylo městečko, ve kterém se dům nalézal a místní lidé lhostejní. Tato situace se nezměnila ani po získání větších znalostí o místě a místních lidech, ani po osvojení si vstřícnějších pocitů vůči nim. Městečko jako veřejný prostor za domov nepovažují a k pocitu domova je nevede ani vztah k místní komunitě, který je vysloveně odtažitý.

Ani po několika letech pobytu nezískávají kolektivní identitu S-áka, ta zůstává v jejich původním bydlišti, ve kterém mnohdy vyrostli. Z rozhovorů jsme usoudili, že jako „svoje místo“ a „svoji komunitu“ vnímají místo, ve kterém se odehrála jejich socializace v dětství a mládí – tam jsou doma a těmi X – áky se cítí být. Protože jejich socializace v městečku, vzhledem k málo početným a málo intenzivním vztahům k aktérům místní komunity, je nevýrazná, nedochází k proměně jejich kolektivní identity ve smyslu „každý jsme odněkud“ – opravdu doma, mezi „svými“ se cítí být jinde.

Diskuse

Rozhovory jsme vedly s imigranty, kteří za sebou měli tříletou až čtyřletou zkušenost s životem v městečku, do kterého se přistěhovali. Předpokládali jsme, že je to dostatečně dlouhá doba pro vytvoření, utvrzení či změnu postojů k místu a místní komunitě, k uvědomění si domova a vytvoření nové kolektivní identity. Ale je tomu skutečně tak, není těch pár let pro takové procesy málo – třeba jen pro někoho z nich? Není, nikoliv možné, ale velmi pravděpodobné, že bychom při opakování výzkumu po několika letech získali jiná data? Některé výzkumy totiž potvrzují, že hlavním faktorem působícím na integraci imigrantů je délka pobytu (Vašát, Bernard 2015). Pochybujeme tedy o reliabilitě výzkumných dat a ta se dá nejlépe ověřit vskutku stejně vedenými rozhovory s odstupem času. Nyní tedy považujeme výpovědi respondentů za výpovědi v časově omezené situaci pouze několikaletého pobytu v lokalitě.

Dva z dvanácti imigrantů rozhovor poskytnout odmítli, přičemž uvedli takové důvody jako „nemám čas“ či „nemám zájem“. Jejich postoje neznáme a můžeme se jenom domýšlet, zda by neovlivnily, a vzhledem k počtu respondentů by to mohlo být výrazné ovlivnění, výzkumné výsledky.

Považujeme tedy tuto případovou studii za sondu do postojů imigrantů, která může být inspirací pro realizaci dalších případových studií. Jejich komparace může přinést obecnější poznatky.

Závěr

V naší případové studii je domov pro aktéry vnitřní migrace v rámci okresního regionu dům a rodina, nikoliv místo a komunita. Je zcela soukromým prostorem. O místo ani komunitu se imigranti téměř nezajímají a nevytvářejí si k nim citové vazby. Očekávání některých imigrantů vůči místní komunitě nebyla naplněna, jejich vztahy k ní ochladly a pociťují

zklamání. K místu váží imigranty spíše znalosti než pocity a k místním lidem spíše pocity než znalosti. Téměř s nikým z místních se nestýkají a imigrací se významně neobohatili jejich sociální kapitál. Žijí mimo místní společenství jako cizinci, jako „náplavy“ – a tak jsou také starousedlíky vnímáni. „Každé území se liší nejen typem obyvatel, ale i druhem cizích, jež je možné v jeho ulicích potkat.“ (Bauman 1995, str. 100).

Městečko S., ačkoliv patří svým počtem obyvatel mezi potenciální cíl imigrantů, vykazuje záporné migrační saldo. Někteří imigranti se do něj stěhují z 20 km vzdáleného většího (bývalého okresního) města⁵ a můžeme tedy konstatovat, že se (možná pro svoji vzdálenost, možná pro svoji nedostatečnou atraktivitu) nachází na okraji jeho suburbanizačního prstence. Jeho základem jsou sídla, která nejsou samostatnými obcemi, ale jeho místními částmi; v nich se odehrává velmi intenzivní domovní a bytová výstavba. Jen některé z okolních obcí vykazují kladné migrační saldo⁶.

Protože jde o stěhování na krátké vzdálenosti a o stěhování většinou z místa, kde žijí rodinní příbuzní (navíc o stěhování do místa, kde někdy žije vzdálený příbuzný), přetrvávají rodinné a rodové vazby s primárními vztahy; ty se odehrávají nezprostředkovaně tváří v tvář, jsou relativně stálé a důvěrné. Tato skutečnost a výzkumné poznatky nás přivádějí ke konstatování situace, ve které imigranti nestrádají odloučením od rodiny a nemají potřebu vyhledávat či utvářet jiná společenství, v nichž jsou primární vztahy nahrazeny vztahy kvazi-primárními (Galčanová 2012). Neúčastní se proto v nové lokalitě, kterou nepovažují za svůj domov, komunitního života. Znamená to, že jejich příchodem není místní komunita posílena a její význam pro rozvoj regionu se nezvyšuje. Vnitřní migrace v rámci tak malého regionu, jakým je území bývalého správního okresu, nepřináší pro jeho rozvoj užitek. Byla by to pravděpodobně teprve migrace na větší vzdálenosti, v rámci výrazně většího regionu, která by jeho sociální rozvoj ovlivnila.

Použité zdroje:

- [1] Bauman, Z.: Úvahy o postmoderní době. Sociologické nakladatelství 1995. ISBN 80-85850-12-5
- [2] Beck, U.: Riziková společnost. Praha Sociologické nakladatelství 2011. ISBN 978-80-7419-047-6
- [3] Galčanová, L.: Proces suburbanizace v globální perspektivě. Sociológia. 2012, Vol.44, Issue 1, pp. 5 – 33. ISSN 1336-8613. [staženo 3. 9. 2015]. Dostupné na WWW: http://www.sav.sk/index.php?lang=sk&doc=journal-list&part=list_articles&journal_issue_no=11112626#abstract_7286
- [4] Galčanová, L., Vacková, B., Fernčuhová, S. Město jako domov. In: Sociální studia, Město jako domov. Ročník 11, 4/2014. Brno Katedra sociologie MU, ISSN 1214-813X
- [5] Galčanová, L., Vacková, B.: „...když aspoň bydlíme v jednom městě.“ Město v prožívání domova samostatně žijících lidí. In: Sociální studia, Město jako domov. Ročník 11, 4/2014. Brno Katedra sociologie MU, ISSN 1214-813X
- [6] Giddens, A.: Sociologie. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1

---

5 které má za rok 2014 záporné migrační saldo

6 „okolí“ jsme určili ve vzdálenosti asi 20 km od města; kladné migrační saldo vykazují 27 obcí z 61.

- [7] Keller, J.: Posvícení bezdomovců. Praha Sociologické nakladatelství, 2013. ISBN 978-80-7419-155-8
- [8] Mannheim, K. Ideologie a utopie. Bratislava Archa, 1991. ISBN 80-7115-022-3
- [9] Nakonečný, M.: Sociální psychologie. Academia 2009. ISBN 978-80-200-1679-9
- [10] Širovátka, T., Winkler, J.: Význam „nových sociálních rizik“ v současné společenské vědě. In: Sociální studia, ročník 7, č. 2/2010. Brno, Fakulta sociálních studií Masarykovy university. ISSN 1214-813X
- [11] Sumner, W.G. Folkways: A Study of the Sociological Importance of Usages, Manners, Customs, Mores and Morals. Boston 1906.
- [12] Šafr, J. 2007. Přemostňující sociální kapitál a jak ho měřit. SOCIOweb_6_2007
- [13] Toffler, A. Šok z budoucnosti. Práce 1992. ISBN 80-208-0160-X
- [14] Vašát, P., Bernard, J. Formování komunit nebo sociální integrace? Analýza personálních sítí ukrajinských emigrantů v Plzni. In: Sociologický časopis 2/2015. ISSN 0038-0288

http://suburbanizace.cz/01_teorie_suburbanizace.htm

http://www.demografie.info/?cz_migrace

<http://www.zemepis.com/migracecr.php>

https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

Poděkování

Za statistické zpracování výzkumných dat děkuji doc. RNDr. Lence Komárkové, Ph.D. z FM VŠE v Jindřichově Hradci.

Profesní informace o autorce

Mgr. Eliška Novotná, Ph.D. se věnuje problematice sociálních útvarů a vztahům v jejich interním i externím prostředí s důrazem na organizace. Zabývá se též situací města a venkova především z pohledu kvality života. Je autorkou knih Sociologie organizace, Sociologie sociálních skupin a Základy sociologie (nakladatelství Grada). Přednáší sociologii na Fakultě managementu Vysoké školy ekonomické v Jindřichově Hradci, kde vede Katedru společenských věd.